

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

*Πρόγραμμα Καλλιέργειας Δεξιοτήτων
Πράξη: «Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών
στις δεξιότητεςμέσω εργαστηρίων» (MIS
5092064)*



**ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ 2014-2020» που συγχρηματοδοτείται
από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό
Κοινωνικό Ταμείο)**



**Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση**
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ ΚΑΙ
ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ –ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ
ΣΚΕΨΗ & ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ

1. Οικονομικός Γραμματισμός

Στην τσέπη... χαρτζιλίκι



Φραγκιαδάκη Γεωργία



Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



Φιλοσοφία –Σκοπιμότητα προγράμματος

Η εκπαίδευση στον οικονομικό γραμματισμό (economic / financial literacy) θεωρείται ότι πρέπει να ξεκινάει από μικρή ηλικία, καθώς ο ρόλος του οικονομικού γραμματισμού στον αυτοέλεγχο και στη διαχείριση των ατομικών πόρων κρίνεται ως ιδιαίτερα σημαντικός (Akhan, 2015)¹. Ο οικονομικός γραμματισμός, άλλωστε, εμπεριέχεται στην 7^η βασική Ικανότητα, στην Ικανότητα του επιχειρείν, σύμφωνα με τη Σύσταση σχετικά με τις βασικές ικανότητες της διά βίου μάθησης, όπως αυτή προτάθηκε από το Συμβούλιο της Ευρώπης (2018). Ειδικότερα, αναφέρεται ότι τα άτομα «θα πρέπει να διαθέτουν γνώσεις οικονομικής επιστήμης και θα πρέπει να κατανοούν τις κοινωνικές και οικονομικές ευκαιρίες και προκλήσεις που αντιμετωπίζει ένας εργοδότης, ένας οργανισμός ή μια κοινωνία». Παράλληλα, αναγνωρίζεται ως βασική η ικανότητα λήψης οικονομικών αποφάσεων σχετικά με το κόστος και την αξία» (Σύσταση Συμβουλίου της Ευρώπης, 2018: 11).

Σκοπός αυτού του προγράμματος είναι να εισάγει τους μαθητές και τις μαθήτριες των πρώτων τάξεων του Δημοτικού σε απλές οικονομικές έννοιες, τις οποίες συναντούν στην καθημερινότητά τους και κυρίως τη διαφοροποίηση που υπάρχει ανάμεσα στις έννοιες «χρειάζομαι» και «έχω ανάγκη», αλλά και να κατανοήσουν έννοιες όπως το εισόδημα, ξοδεύω με υπευθυνότητα και σχεδιάζω τον οικονομικό μου προϋπολογισμό, ώστε να μπορέσουν στη συνέχεια να τις εφαρμόσουν μέσα από απλές δραστηριότητες

¹ Akhan, N.M. (2015). Economic Literacy Levels of Social Studies Teacher Candidates. *Word Journal of Education*, 5(1), 25-39.

Πληροφορίες υλοποίησης: προαπαιτούμενες γνώσεις, προετοιμασία υλικού

- **Τι θα χρειαστείτε για την υλοποίηση του προγράμματος;**
 - Εκτύπωση φύλλων εργασίας και υποδειγματικού υλικού που θα βρείτε στις τελευταίες σελίδες του προγράμματος
 - Laptop/desktop και προτζέκτορα (προαιρετικά)
 - Πίνακα τάξη ή / και πίνακα ανακοινώσεων
 - Λευκά φύλλα A4 (προαιρετικά)
 - Χαρτόνια διαφόρων χρωμάτων (προαιρετικά)
 - Ψαλίδια
 - Φασόλια ή άλλα όσπρια
 - Ζάρια
 - Μπογιές διαφόρων χρωμάτων (προτείνεται η χρήση ξυλομπογιάς)
 - Ψεύτικα χαρτονομίσματα και νομίσματα (δεν περιλαμβάνονται στο υλικό του προγράμματος)
- **Πώς θα εργαστούν οι μαθητές κατά τη διάρκεια του προγράμματος;**
 - Ατομικά: ο κάθε μαθητής εργάζεται μόνος του
 - Ομαδικά: οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες. Το πλήθος της κάθε ομάδας και ο τρόπος χωρισμού (τυχαία επιλογή, επιλέγουν οι μαθητές, επιλέγετε εσείς) είναι δική σας απόφαση. Προτείνεται να κρατήσετε τις ομάδες των μαθητών σταθερές καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίηση τους προγράμματος.
 - Ολομέλεια τάξης: Η δραστηριότητα π.χ. συζήτηση γίνεται με όλη την τάξη.
- **Προαπαιτούμενες γνώσεις – Σημαντικές πληροφορίες**

Δεν χρειάζονται προαπαιτούμενες γνώσεις για την υλοποίηση του προγράμματος, αλλά ακόμα κι

αν χρειαστείτε κάτι θα το βρείτε στην αναλυτική περιγραφή του κάθε εργαστηρίου.

Χρειάζεται, ωστόσο, για πρακτικούς λόγους να γνωρίζετε ότι το τελικό προϊόν του προγράμματος είναι ένα επιτραπέζιο παιχνίδι, το οποίο προτείνεται να το παίξουν οι μαθητές στις ομάδες τους. Οι κάρτες του παιχνιδιού θα δημιουργηθούν στα εργαστήρια 2, 5 και 6. Το ταμπλό του εργαστηρίου είναι ήδη έτοιμο, εκτός κι αν θέλετε να δημιουργήσετε το δικό σας και θα το βρείτε στο υποδειγματικό υλικό που αφορά στο 7^ο και τελευταίο εργαστήριο του προγράμματος.

**Περιγραφή επτά Εργαστηρίων: Στοχοθεσία των
εργαστηρίων, προτεινόμενες
δράσεις και υλικό αφόρμησης,
επέκτασης, γενίκευσης**

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

ΣΧΟΛΕΙΟ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΒΕΝΕΡΑΤΟΥ	ΤΜΗΜΑ Γ	ΣΧΟΛ. ΕΤΟΣ: 202
Θεματική	4. Δημιουργώ Καινοτομώ – Δημιουργική Σκέψη και Πρωτοβουλία	Υποθεματική	Οικονομικός Γραμματισμός
ΒΑΘΜΙΔΑ/ΤΑΞΕΙΣ (που προτείνονται)	Β' - Γ' Δημοτικού		
Τίτλος	Στην τσέπη... χαρτζιλίκι!		

Δεξιότητες στόχευσης του εργαστηρίου	Δεξιότητες 21 ^{ου} αιώνα (4cs)
Σύνδεση με τη Βασική Θεματική	(υποθεματική «2. Επιχειρηματικότητα – Αγωγή Σταδιοδρομίας – Γνωριμία με επαγγέλματα»)

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Εργαστήριο/τίτλος	Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)
<p>Σκοπός του εργαστηρίου: γνωριμία με τις διαφορετικές μεθόδους πληρωμής.</p> <p>Οι μαθητές / τριες:</p> <ul style="list-style-type: none"> • κατονομάζουν τις μεθόδους πληρωμής που χρησιμοποιούν στην οικογένειά τους. • κατηγοριοποιούν τις μεθόδους πληρωμής που ανέφεραν. • δημιουργούν ραβδόγραμμα για να συγκρίνουν τη συχνότητα χρήσης των διαφορετικών μεθόδων πληρωμής. 	<p>Μέθοδοι πληρωμής –</p> <p style="text-align: center;">1</p>	<p>Συνολική διάρκεια δραστηριοτήτων: 2 X 45 λεπτά</p> <ul style="list-style-type: none"> • (ολομέλεια): Συζήτηση στην ολομέλεια της τάξης και χρήση πίνακα τάξης • (ολομέλεια) Δημιουργία εννοιολογικού χάρτη (ολομέλεια τάξης) • (ολομέλεια ή ομαδικά): Δημιουργία ραβδογράμματος (ολομέλεια / ομαδικά)
<p>Σκοπός του εργαστηρίου: γνωριμία με την έννοια του εισοδήματος και τις πηγές του</p> <p>Οι μαθητές / τριες:</p> <ul style="list-style-type: none"> • κατονομάζουν τους τρόπους με τους οποίους κερδίζουν το «εισόδημά» τους (χαρτζιλίκι). • συνοψίζουν τους τρόπους με τους οποίους κερδίζουν το χαρτζιλίκι τους. • διατυπώνουν παραδείγματα ως προς τις έννοιες εργασία – πληρωμή • συνθέτουν μικρά κείμενα 	<p>Εισόδημα</p> <p style="text-align: center;">2</p>	<p>Συνολική διάρκεια δραστηριοτήτων: 2 X 45 λεπτά</p> <ul style="list-style-type: none"> • (ολομέλεια): συζήτηση στην ολομέλεια της τάξης και χρήση πίνακα τάξης • (ολομέλεια): δημιουργία εννοιολογικού χάρτη • (ολομέλεια): συζήτηση στην ολομέλεια της τάξης • (ομαδικά): ετοιμάζουν τις κάρτες του παιχνιδιού

<p>Σκοπός του εργαστηρίου: διαφοροποίηση των εννοιών «έχω ανάγκη» και «επιθυμώ»</p> <p>Οι μαθητές / τριες:</p> <ul style="list-style-type: none"> • διακρίνουν την έννοια των ρημάτων «έχω ανάγκη» - «επιθυμώ» • αναλύουν τους λόγους της τοποθέτησης της κάθε κάρτας στην αντίστοιχη ετικέτα • αναγνωρίζουν τις ανάγκες και τις επιθυμίες τους 	<p>Έχω ανάγκη - χρειάζομαι</p> <p style="text-align: center;">3</p>	<p>Συνολική διάρκεια δραστηριοτήτων: 1 X 45 λεπτά</p> <ul style="list-style-type: none"> • (ομαδικά) ταξινόμηση καρτών • (ολομέλεια): συζήτηση • (ατομικά): συμπλήρωση φύλλου εργασίας
---	---	--

<p>Σκοπός του εργαστηρίου: εντοπίζω τις πηγές εξόδων του εισοδήματός μου (χαρτζιλίκι) και το ξοδεύω με σύνεση.</p> <p>Οι μαθητές / τριες:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ιεραρχούν τις ανάγκες τους και επιλέγουν δραστηριότητες στις οποίες θα ξοδέψουν το χαρτζιλίκι τους • επιλύουν μελέτης περίπτωσης εξόδων 	<p>Ξοδεύω</p> <p style="text-align: center;">4</p>	<p>Συνολική διάρκεια δραστηριοτήτων: 2 X 45 λεπτά</p> <ul style="list-style-type: none"> • (ατομικά): Φύλλα εργασίας 3 και 4 • (ολομέλεια): Συζήτηση στην ολομέλεια της τάξης
---	---	--

<p>Σκοπός του εργαστηρίου: κάνω τον προϋπολογισμό του εισοδήματός μου (χαρτζιλίκι)</p> <p>Οι μαθητές / τριες:</p> <ul style="list-style-type: none"> • γράφουν τα εβδομαδιαία τους έξοδα • κωδικοποιούν τα εβδομαδιαία τους έξοδα • αξιολογούν τις ανάγκες και τις επιθυμίες τους • αιτιολογούν τις επιλογές τους • συνθέτουν μικρά κείμενα 	<p>Προϋπολογισμός</p> <p style="text-align: center;">5</p>	<p>Συνολική διάρκεια δραστηριοτήτων: 2 X 45 λεπτά</p> <ul style="list-style-type: none"> • (ατομικά): φύλλο εργασίας 5 • (ολομέλεια και ατομικά): πίνακας τάξης και (ατομικά) φύλλο εργασίας 6 • (ατομικά): φύλλο εργασίας 7 • (ολομέλεια): Συζήτηση • (ομαδικά): ετοιμάζουν τισκάρτες του παιχνιδιού
<p>Σκοπός του εργαστηρίου: να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές τη σημασία των εννοιών «δανείζομαι», «επιστρέφω» Οι μαθητές / τριες:</p> <ul style="list-style-type: none"> • γράφουν τα εβδομαδιαία τους έξοδα • διατυπώνουν συλλογισμούς / υποθέσεις 	<p>Δανείζομαι – Επιστρέφω</p> <p style="text-align: center;">6</p>	<p>Συνολική διάρκεια δραστηριοτήτων: 2 X 45 λεπτά</p> <ul style="list-style-type: none"> • (ατομικά): φύλλο εργασίας 5 • (ομαδικά): παραγωγή μικρών κειμένων
<p>Σκοπός του εργαστηρίου: τελική αξιολόγηση του εργαστηρίου.</p> <p>Οι μαθητές / τριες:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Δημιουργούν την τελική εκδοχή του επιτραπέζιου παιχνιδιού 	<p>Αξιολόγηση</p> <p style="text-align: center;">7</p>	<p>Συνολική διάρκεια δραστηριοτήτων: 3 X 45 λεπτά.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. (ομαδικά): επιτραπέζιο παιχνίδι

^A Ακολουθεί η αναλυτική περιγραφή του κάθε εργαστηρίου.

1^ο Εργαστήριο: Μέθοδοι πληρωμής (Διάρκεια 2 X 45')

1^η δραστηριότητα (ολομέλεια τάξης): Ζητάτε από τους μαθητές να αναφέρουν τις μεθόδους πληρωμής που έχουν παρατηρήσει ότι χρησιμοποιούν τα πρόσωπα του στενού οικογενειακού περιβάλλοντός τους και καταγράφετε στον πίνακα α) τις απαντήσεις τους και β) το πλήθος των μαθητών που αναφέρει την κάθε μέθοδο πληρωμής (θα χρησιμοποιηθεί στη δραστηριότητα 3). Ενδεικτικά θα μπορούσατε να θέσετε τις ακόλουθες ερωτήσεις:

- Με ποιον τρόπο πληρώνουν οι γονείς σας όταν πηγαίνετε στο σούπερ μάρκετ / στο φούρνο, να αγοράσετε παιχνίδια κλπ;
- Γνωρίζετε άλλους τρόπους πληρωμής που δεν χρησιμοποιούν οι γονείς σας / τα πρόσωπα της οικογένειάς σας, αλλά τους έχετε δει σε ταινίες, σειρές, διαφημίσεις στην τηλεόραση, στο διαδίκτυο;

-

2^η δραστηριότητα (ολομέλεια τάξης): Αξιοποιώντας τις απαντήσεις των μαθητών προχωράτε στη δημιουργία ενός εννοιολογικού χάρτη (είτε στον πίνακα είτε χρησιμοποιώντας ένα online εργαλείο δημιουργίας εννοιολογικών χαρτών π.χ. cmap, bubbl.us, το εργαλείο δημιουργίας εννοιολογικών χαρτών της e-class). Οι μαθητές θα κατηγοριοποιήσουν τις μεθόδους πληρωμής που ανέφεραν σε δύο μεγάλες κατηγορίες: πληρωμή με μετρητά και ψηφιακές μέθοδοι πληρωμής (βλ. σελ. 15-16).

Επέκταση δραστηριότητας: Εφόσον το επιθυμείτε, συζητήστε ή δημιουργήστε ένα 2^ο εννοιολογικό χάρτη που να αφορά στις μεθόδους πληρωμής που χρησιμοποιούν οι άνθρωποι ανάλογα με την ηλικία τους π.χ. οι άνθρωποι μεγαλύτερης ηλικίας χρησιμοποιούν κυρίως μετρητά και κάρτες, ενώ οι γονείς των παιδιών επιλέγουν την πληρωμή με χρήση smartwatch / smartphone.

3^η δραστηριότητα (ομαδικά / ολομέλεια):

Αξιοποιώντας τα ποσοτικά δεδομένα χρήσης των διαφορετικών μεθόδων πληρωμής που ανέφεραν οι μαθητές στη δραστηριότητα 1, ζητήστε από τους μαθητές να δημιουργήσουν ένα ραβδόγραμμα (ή άλλο διάγραμμα οικείο στους μαθητές) προκειμένου να οπτικοποιήσουν τη συχνότητα χρήσης των μεθόδων πληρωμής. Η δραστηριότητα μπορεί να πραγματοποιηθεί είτε σε ομάδες είτε στην ολομέλεια της τάξης με χρήση του πίνακα, προγράμματος υπολογιστικών φύλλων (MS excel, Google sheets κλπ) ή online ([canva](https://www.canva.com), [RapidTables](https://www.rapidtables.com))

2^ο Εργαστήριο: Εισόδημα (Διάρκεια 2 Χ 45')

1^η δραστηριότητα (ολομέλεια τάξης): Ζητήστε από τους μαθητές να αναφέρουν τους τρόπους με τους οποίους κερδίζουν το εισόδημά τους, δηλαδή το χαρτζιλίκι τους (γιορτές, γενέθλια, δουλειές στο σπίτι κλπ.) και σημειώστε τις απαντήσεις τους στον πίνακα της τάξης.

2^η δραστηριότητα (ολομέλεια τάξης): Χρησιμοποιήστε τις απαντήσεις που έδωσαν οι μαθητές στη δραστηριότητα 1 για να δημιουργήσετε στην ολομέλεια έναν εννοιολογικό χάρτη (οπτικοποίηση και ομαδοποίηση των απαντήσεων των μαθητών (βλ. σελ.17).

3^η δραστηριότητα (ολομέλεια τάξης): Συζητήστε με τους μαθητές αναφορικά με την έννοια της χρήσης των χρημάτων ως αντάλλαγμα για μια δουλειά που προσφέρεται.

Επέκταση δραστηριότητας: Ζητήστε από τους μαθητές να διατυπώσουν παραδείγματα όπου μια εργασία / δουλειά μπορεί να έχει διαφορετικό αντάλλαγμα από τα χρήματα π.χ. ηθική ικανοποίηση όταν βοηθάω κάποιον, αυτοκόλλητο / σφραγίδα όταν δεν κάνω λάθη στην ορθογραφία κλπ.

4^η δραστηριότητα (ομάδες): Ζητήστε από την κάθε ομάδα μαθητών να ετοιμάσει 4 κάρτες για το επιτραπέζιο παιχνίδι. Στις 2 κάρτες θα αναφέρουν μια δουλειά που έκαναν και το ποσό που κέρδισαν π.χ. «Σήμερα έβγαλες το σκύλο βόλτα και κέρδισες 5 ευρώ» ή «Έχεις γενέθλια σήμερα! Χρόνια σου Πολλά! Μόλις πήρες 30 ευρώ δώρο από τον παππού και τη γιαγιά σου!» Στις άλλες 2 κάρτες 2 θα αναφέρουν τη δουλειά που δεν έκαναν και το ποσό που έχασαν π.χ. «Αρνήθηκες να βοηθήσεις τους γονείς σου με τα ψώνια. Λυπάμαι αλλά μόλις έχασες 2 ολόκληρα ευρώ». Θα μπορέσετε να συζητήσετε έτσι και τα διαφορετικά ποσά που κερδίζουν ανάλογα με την εργασία που κάνουν π.χ. μπορεί να κερδίσουν 2 ευρώ επειδή μετέφεραν τις τσάντες του σούπερ μάρκετ, αλλά 5 ευρώ επειδή ξεχώρισαν τα ρούχα και τα έβαλαν στο πλυντήριο. Πρότυπο καρτών θα βρείτε στη σελίδα 36.

3^ο Εργαστήριο: Έχω ανάγκη - Χρειάζομαι (Διάρκεια 1 X 45')

1^η δραστηριότητα (ομαδική): Έχετε ήδη εκτυπώσει τις εικόνες και έχετε χωρίσει τους μαθητές σε ομάδες (βλ. σελ. 23). Μοιράζετε τις εικόνες στους μαθητές για να τις κόψουν και να τις ταξινομήσουν ανάλογα με το αν θεωρούν ότι τα εικονιζόμενα αντικείμενα είναι ανάγκες ή επιθυμίες. Ενημερώνετε τους μαθητές ότι μόλις ολοκληρώσουν τη δραστηριότητα, ο εκπρόσωπος της κάθε ομάδας θα κληθεί να τοποθετήσει τις επιλογές της ομάδας του στον πίνακα της τάξης και να τις αιτιολογήσει.

2^η δραστηριότητα (ολομέλεια): Έχετε ήδη εκτυπώσει και κολλήσει στον πίνακα της τάξης /πίνακα ανακοινώσεων τις ετικέτες «έχω ανάγκη» «επιθυμώ» (βλ. Εργαστήριο 3 – Υποδειγματικό Υλικό σελ. 24) και καλείτε τον εκπρόσωπο της κάθε ομάδας να τοποθετήσει την κάθε κάρτα κάτω από την κατάλληλη ετικέτα, αιτιολογώντας την επιλογή της

ομάδας του. Η δραστηριότητα αυτή είναι αφορμή για να συζητήσετε με τους μαθητές παράγοντες που καθορίζουν τις ανάγκες του κάθε ανθρώπου π.χ αν κάποιος μαθητής παρακολουθεί μαθήματα κιθάρας χρειάζεται κιθάρα σε αντίθεση με κάποιον που δεν παρακολουθεί ή κάποιος μαθητής χρειάζεται λάπτοπ για να παρακολουθεί τα μαθήματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, ενώ ο μαθητής που έχει τάμπλετ δεν χρειάζεται να αγοράσει και λάπτοπ για τον ίδιο λόγο. **Διατυπώστε στην ολομέλεια έναν ορισμό για το ρήμα «έχω ανάγκη»,** το οποίο χρησιμοποιούμε για αγαθά / αντικείμενα ή υπηρεσίες οι οποίες είναι απαραίτητες και αναγκαίες για την επιβίωσή μας όπως το φαγητό, το νερό, ο ήλιος, τα ρούχα, η εκπαίδευση, η ιατρική περίθαλψη, σε αντίθεση με το **ρήμα «επιθυμώ»** το οποίο χρησιμοποιούμε για να αναφερθούμε σε αγαθά/ αντικείμενα τα οποία επιθυμούμε, θα θέλαμε να τα έχουμε αλλά δεν παίζουν καθοριστικό ρόλο στην επιβίωσή μας π.χ. γλυκά. Προτείνεται οι ορισμοί να καταγραφούν και να αναρτηθούν σε εμφανές σημείο της τάξης.

3^η δραστηριότητα (ατομική): **Μοιράζετε σε κάθε μαθητή τα φύλλα εργασίας 1 και 2** (σελ. 25 - 26) και **ζητάτε να συμπληρώσουν** τις ανάγκες και τις επιθυμίες τους. Στη συνέχεια ο κάθε μαθητής μπορεί να παρουσιάσει και να αιτιολογήσει τις επιλογές του στην ολομέλεια της τάξης.

Πρόταση: Τα φύλλα εργασίας μπορούν να μπουν στο portfolio του κάθε μαθητή.

4^ο Εργαστήριο: Ξοδεύω (Διάρκεια 2 X 45')

1^η δραστηριότητα (ατομική): **Μοιράζετε στους μαθητές τα φύλλα εργασίας 3 και 4** (σελ 27-28) και **15 φασόλια ή άλλο μικρό αντικείμενο**, ώστε να χωράει στα κουτάκια. **Εξηγείτε** στα παιδιά ότι αυτά τα φασόλια είναι το «χαρτζιλίκι» τους και πρέπει να αποφασίσουν πώς θα το μοιράσουν στις 4 δραστηριότητες που υπάρχουν. Τα κουτάκια είναι περισσότερα από το «χαρτζιλίκι» τους, άρα οι

μαθητές πρέπει να αποφασίσουν πώς θα το κατανεύμουν. Συζητήστε στην ολομέλεια για τις επιλογές τους.

Επέκταση δραστηριότητας: Επαναλάβετε τη δραστηριότητα, αλλά αυτή τη φορά αφαιρέστε «χαρτζιλίκι». Οι μαθητές, επομένως, χάνουν μέρος του εισοδήματός τους και πρέπει να αποφασίσουν εκ νέου πώς θα το κατανεύμουν με βάση τις ανάγκες τους και τις επιθυμίες τους.

Πρόταση: Μόλις ολοκληρώσετε τη δραστηριότητα ζητήστε από τους μαθητές να αναπαριστήσουν τα φασόλια που έβαλαν σε κάθε κουτάκι με κουκκίδες. Έτσι θα μπορείτε να βάλετε τα φύλλα εργασίας στο portfolio των μαθητών.

2^η δραστηριότητα (ολομέλεια): Θέστε στους μαθητές μελέτες περίπτωσης και ζητήστε τους να αποφασίσουν τη διαχείριση των εξόδων (βλ. σελ.29).

Πρόταση: Μοιράστε στους μαθητές το φύλλο εργασίας 5, το οποίο θα χρησιμοποιηθεί στην 1^η δραστηριότητα του επόμενου εργαστήριου (5^ο), ώστε να το ετοιμάσουν μέχρι την επόμενη εβδομάδα.

Μοιράστε στους μαθητές

5^ο Εργαστήριο: Προϋπολογισμός (Διάρκεια 2 X 45') 1^η δραστηριότητα (ατομική).

το φύλλο εργασίας 5

«Ημερολόγιο εβδομαδιαίων εξόδων» (σελ. 30) και ζητήστε τους να το συμπληρώνουν καθημερινά, ανεξάρτητα από το αν τα χρήματα που ξοδεύουν προέρχονται από το χαρτζιλίκι τους ή τα πληρώνουν οι γονείς τους. Ζητήστε τους να καταγράψουν ακόμα και τα χρήματα που μπορεί να ξοδεύουν οι γονείς τους

π.χ. για το μάθημα της ξένης γλώσσας, του αθλήματος που συμμετέχουν κλπ.

2^η δραστηριότητα (ολομέλεια και ατομικά): Ζητήστε από τους μαθητές να αναφέρουν στην ολομέλεια της τάξης τα εβδομαδιαία τους έξοδα και να τα κατηγοριοποιήσουν π.χ. φαγητό, ρούχα, παπούτσια, διασκέδαση, εκπαίδευση: ξένες γλώσσες κλπ. Καταγράψτε στον πίνακα τις κατηγορίες. Μοιράστε στους μαθητές το φύλλο εργασίας 6 (σελ. 31) και ζητήστε τους να συμπληρώσουν τις κατηγορίες των εξόδων τους και το ποσό που ξόδεψαν σε κάθε κατηγορία.

Πρόταση: Ζητήστε από τους μαθητές να εξασκηθούν στην κάθετη πρόσθεση, δώστε κομπιουτεράκι ή κινητό ή άλλη ψηφιακή συσκευή για να κάνουν τις πράξεις όσοι μαθητές δυσκολεύονται.

3^η δραστηριότητα (ατομικά): Μοιράστε στους μαθητές το φύλλο εργασίας 7

«Προϋπολογισμός» (σελ. 32), πείτε τους ότι έχουν 10 ευρώ χαρτζιλίκι. Ζητήστε τους να κάνουν τον προϋπολογισμό της επόμενης εβδομάδας, χρησιμοποιώντας στοιχεία από το φύλλο εργασίας 5 «Ημερολόγιο εβδομαδιαίων εξόδων». Ποια από τα έξοδα που έχουν σημειώσει στο «Ημερολόγιο εβδομαδιαίων εξόδων» θα συμπεριλάβουν στον προϋπολογισμό τους και ποια θα πρέπει να αφήσουν εκτός;

4η δραστηριότητα (ολομέλεια): Συζητήστε στην τάξη τις επιλογές τους και τις διαφοροποιήσεις που πιθανώς υπάρχουν στο φύλλο εργασίας 7 «Προϋπολογισμός» σε σχέση με το φύλλο εργασίας 5 «Ημερολόγιο εβδομαδιαίων εξόδων».

5^η δραστηριότητα (ομαδικά): Ζητήστε από την κάθε ομάδα μαθητών να ετοιμάσει 2 κάρτες για το επιτραπέζιο παιχνίδι, μία θετική και μια αρνητική μόνο που εδώ θα κερδίζουν βήματα ή θα χάνουν 1 γύρο π.χ. «Έκανες καταπληκτική διαχείριση αυτή την

εβδομάδα! Κάλυψες όλες τις ανάγκες και τις επιθυμίες σου και σου περίσσεψαν και 2 ευρώ! Μπράβο! Προχώρησε 3 βήματα». Ξόδεψες περισσότερα χρήματα από όσα είχες αυτή την εβδομάδα. Χάνεις 1 γύρο! Πήγαινε στον πιο κοντινό κόκκινο κύκλο». Υποδειγματικές κάρτες θα βρείτε στη σελίδα 35.

Πρόταση: Τα φύλλα δραστηριοτήτων αυτού του εργαστηρίου μπορούν να μπουν στο portfolio του κάθε μαθητή.

6^ο Εργαστήριο: Δανείζομαι – Επιστρέφω (Διάρκεια 2 X 45')

1^η δραστηριότητα (ολομέλεια). Εκτυπώστε το υποδειγματικό υλικό (σελ. 33-34) που αφορά σε μελέτες περίπτωσης δανεισμού. Τοποθετήστε τις κάρτες ανάποδα και ζητήστε από ένα μαθητή να διαλέξει μια κάρτα ή εναλλακτικά επιλέξτε εσείς την κάρτα και διαβάστε τη μελέτη περίπτωσης στην ολομέλεια της τάξης.

Ζητήστε από 1 –2 μαθητές να εξηγήσουν πώς θα ένωσαν / αντιδρούσαν στην κάθε μελέτη περίπτωσης. Οι πρώτες κάρτες (σελ. 33) αφορούν μελέτες περίπτωσης καθημερινού δανεισμού όπως π.χ. ένα μολύβι, ένα παιχνίδι, ένα βιβλίο. Προτείνεται να ξεκινήσετε από αυτές και στη συνέχεια να ασχοληθείτε με τις κάρτες της σελίδας 34, οι οποίες αφορούν χρήματα.

Συζητήστε στην τάξη τις «σωστές συμπεριφορές» π.χ. όταν βρίσκω κάτι που δεν μου ανήκει το δίνω σε κάποιον μεγάλο ή αν ξέρω σε ποιον ανήκει το επιστρέφω στον κάτοχό του επειδή μπορεί να στενοχωριέται που το έχασε. Κάντε αντίστοιχες συζητήσεις με τα χρήματα. Στόχος του εργαστηρίου είναι να κατανοήσουν οι μαθητές την έννοια της υπευθυνότητας γενικά και ειδικότερα την έννοια της υπεύθυνης διαχείρισης του εισοδήματός τους.

2^η δραστηριότητα (ομαδικά): Ζητήστε από τους μαθητές σας να ετοιμάσουν τις 4 κάρτες αυτού του εργαστηρίου για το επιτραπέζιο παιχνίδι στις οποίες

θα αναγράφονται σωστές και λανθασμένες συμπεριφορές και το αντίστοιχο χρηματικό ποσό που κερδίζουν ή χάνουν (2 για κάθε περίπτωση). Ενδεικτικό παραδείγματα που μπορείτε να τους δώσετε:

- Ακριβώς έξω από το σχολείο βρήκες 10 ευρώ και αποφάσισες να τα δώσεις στον διευθυντή του σχολείου για να αναλάβει να βρει τον κάτοχό τους. **Κέρδισες 10 ευρώ.**
- Δεν υπολόγισες σωστά τις ανάγκες σου, ξόδεψες όλα σου τα χρήματα και τώρα δεν μπορείς να πας σινεμά με τους φίλους σου. Πήγαινε 3 βήματα πίσω.

Υποδειγματικές κάρτες θα βρείτε στη σελίδα 35.

7^ο Εργαστήριο: Αξιολόγηση (Διάρκεια 3 X 45')

1^η δραστηριότητα (ομαδικά): Εκτυπώστε, κολλήστε και δώστε σε κάθε ομάδα το ταμπλό του επιτραπέζιου παιχνιδιού (βλ. σελ 36-37), ένα ζάρι, τα πιόνια (μπορεί να είναι και φασόλια, αν δεν έχετε κάτι άλλο, τα οποία έχουν χρωματίσει οι μαθητές με μαρκαδόρο στο χρώμα της αρεσκείας τους). **Μοιράστε επίσης ψεύτικα χρήματα** σε κάθε ομάδα (αποφασίστε από κοινού με τους μαθητές το ποσό των χρημάτων). Προτείνεται να μοιράσετε στους μαθητές χαρτονομίσματα και κέρματα. **Ζητήστε από την κάθε ομάδα** να σας δώσει τις κάρτες της. **Ξεχωρίστε τις κάρτες σε χάνω – κερδίζω, ανακατέψτε** την κάθε κατηγορία και **μοιράστε** σε κάθε ομάδα 5 κάρτες χάνω και 5 κάρτες κερδίζω. Έτσι, δίνεται η ευκαιρία στους μαθητές να δουν και να παίξουν με τις κάρτες των συμμαθητών τους. Μπορείτε, επίσης, να πείτε στους μαθητές να ζωγραφίσουν το ταμπλό του παιχνιδιού με ξυλομπογιές και χρώματα που δεν θα κρύβουν τα γράμματα. Μην ξεχάσετε να δώσετε ένα όνομα στο επιτραπέζιο παιχνίδι! Καλή σας διασκέδαση!

2η δραστηριότητα (ατομικά): Εκτυπώστε τους πίνακες αυτό-αξιολόγησης και ετερο- αξιολόγησης που θα βρείτε στις σελίδες 38-39 και **μοιράστε** τους σε κάθε μαθητή.

Μην ξεχάσατε να εκτυπώσετε και να συμπληρώσετε τις σελίδες 40-42, τις οποίες θα βάλετε στο portfolio μαθητή μαζί με τα φύλλα εργασίας που έχουν συμπληρώσει κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων.

Εκπαιδευτικό Υλικό/ Συνδέσεις/

Το παρόν εργαστήριο συνδέεται με το γνωστικό αντικείμενο των Μαθηματικών και συγκεκριμένα με την ενότητα που αφορά στη γνωριμία / χρήση του ευρώ, με το μάθημα της γλώσσας και συγκεκριμένα με την παραγωγή κατευθυντικού κειμένου. Θα μπορούσε επίσης, να αποτελέσει προέκταση της ενότητας «Οι ανάγκες μου» στο γνωστικό αντικείμενο της Μελέτης Περιβάλλοντος.

Φορείς και άλλες συνεργασίες που θα εμπλουτίσουν το πρόγραμμά μας

- Επίσκεψη σε νομισματικό μουσείο, αν είναι εφικτό.
- Ζητήστε από το διευθυντή / τη διευθύντρια του σχολείου να επισκεφτείτην τάξη σας για να σας μιλήσει για τον προϋπολογισμό του σχολείου.
- Μπορείτε, επίσης, να καλέσετε έναν κηδεμόνα ο οποίος έχει επιχείρηση για να σας μιλήσει για το δικό του προϋπολογισμό.

Αξιολόγηση Εργαστηρίου- Συνολική αποτίμηση & αναστοχασμός πάνω στην υλοποίηση - Εκδηλώσεις διάχυσης

Η αξιολόγηση του εργαστηρίου και των μαθητών μπορεί να πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τις οδηγίες του 7^{ου} εργαστηρίου.

Όσον αφορά στη διάχυση του εργαστηρίου οι μαθητές θα μπορούσαν να παίξουν

το επιτραπέζιο παιχνίδι με τους συμμαθητές τους από άλλες τάξεις.

Σημειώσεις:

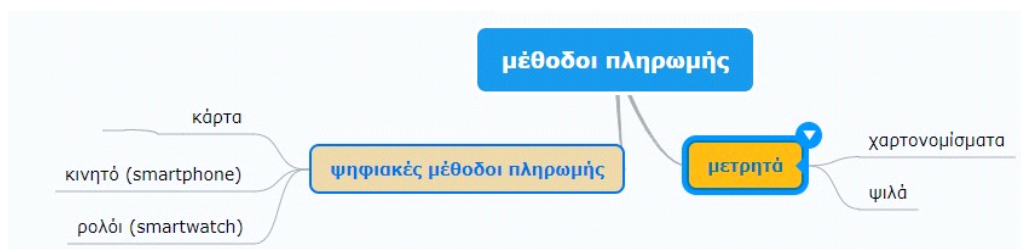
Υποδειγματικό Υλικό – Δειγματικά Φύλλα εργασίας

Εργαστήριο 1: Μέθοδοι πληρωμής: Δραστηριότητα 2: Υποδειγματικό υλικό

Η παρακάτω εικόνα μπορεί να χρησιμοποιηθεί στη δραστηριότητα 2 για να τη δείξει ο /η εκπαιδευτικός τους μαθητές ή /και για στη δημιουργία του ψηφιακού εννοιολογικού χάρτη με εικόνες.



Εικόνα 1: Μέθοδοι Πληρωμής (Πηγή: [freepik](https://www.freepik.com), άδεια χρήσης Creative Commons 2.0)



Εικόνα 2: Ενδεικτικό παράδειγμα εννοιολογικού χάρτη δραστηριότητας 2 «μέθοδοι πληρωμής χωρίζεϊκόνες»

Εργαστήριο 2: Εισόδημα: Δραστηριότητα 2: Υποδειγματικό Υλικό



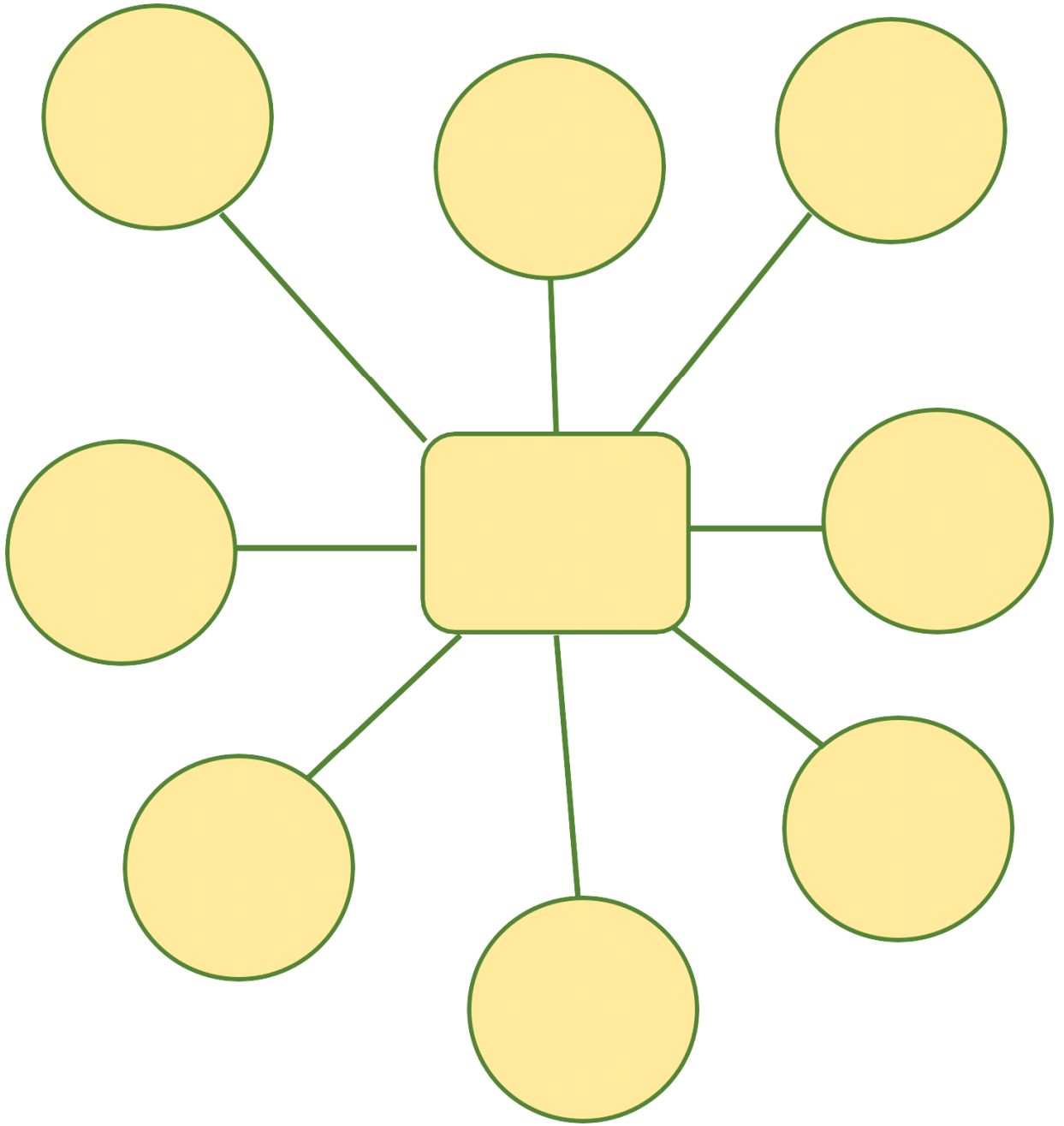
Εικόνα 3: Ενδεικτικό παράδειγμα εννοιολογικού χάρτη δραστηριότητας 1 «τρόποι εισοδήματος»

Εργαστήριο 3: Έχω ανάγκη - Χρειάζομαι: Δραστηριότητα 1: Υποδειγματικό Υλικό

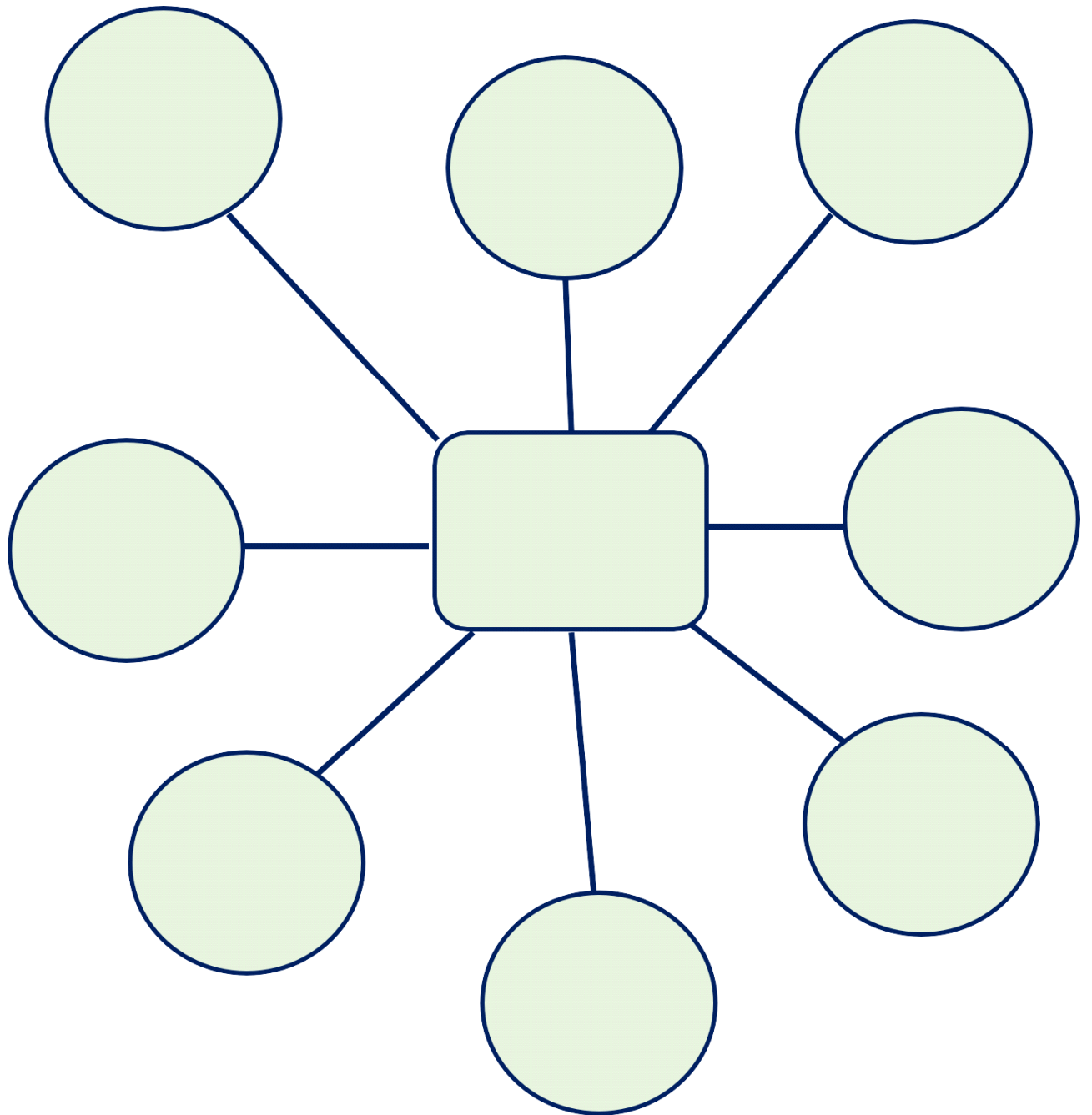
(ανάλογα με τον αριθμό των ομάδων προτείνεται να μοιραστεί 1 σελίδα ανά ομάδα μαθητών)

Εργαστήριο 3: Έχω ανάγκη - Χρειάζομαι: Δραστηριότητα 2: Υποδειγματικό Υλικό

Ετικέτες για να τις χρησιμοποιήσει ο/η εκπαιδευτικός στον πίνακα της τάξης.



Οι ανάγκες μου



Οι επιθυμίες μου

Ο δάσκαλος / η δασκάλα σου θα σου πουν πόσα «χρήματα» έχεις στο πορτοφόλι σου και μπορείς να ξοδέψεις. Ακολουθούν οι 4 δραστηριότητες και πρέπει να τις κάνεις όλες. Λοιπόν, πώς θα μοιράσεις τα χρήματά σου σε καθεμία από αυτές;

Εργαστήριο 4: Ξοδεύω: Δραστηριότητα 3: Υποδειγματικό Υλικό

Μελέτες περίπτωσης για συζήτηση με τους μαθητές στην ολομέλεια

- Η Άννα έχει 45 ευρώ και θέλει να αγοράσει μια κούκλα που στοιχίζει 35 ευρώ και ένα βιβλίο που στοιχίζει 15 ευρώ, αλλά ξέρει ότι τα χρήματα που έχει δεν φτάνουν. Τι της προτείνεις;
- Ο Νίκος έχει 50 ευρώ, αλλά επειδή τα χρήματά του δεν είναι αρκετά δεν μπορεί να αποφασίσει πώς να καταναίμει τα χρήματά του, ώστε να καταφέρει να αγοράσει τουλάχιστον 2 από τα ακόλουθα:
 - A) Να αγοράσει ένα καινούριο ζευγάρι αθλητικά παπούτσια γιατί τα παλιά του έχουν ήδημια μικρή τρυπούλα στη φτέρνα;
 - B) Να αγοράσει ένα καινούριο λογοτεχνικό βιβλίο γιατί τελείωσε αυτό που του είχε κάνειδώρο η θεία του και δεν έχει βιβλίο για να διαβάζει το βράδυ πριν κοιμηθεί;
 - Γ) Να πάρει δώρο στην Άννα; Τον έχει καλέσει στο πάρτι της και πώς θα πάει με άδειαχέρια;
Ντρέπεται!
- Η Μαρία έχει 50 ευρώ και θέλει να αγοράσει ένα πατίνι. Βρήκε ένα που κάνει ακριβώς 50 ευρώ, αλλά

δεν την πολυαρέσει. Προτιμά ένα άλλο που έχει δει, αλλά κάνει 80 ευρώ. Δεν ξέρει τι θέλει να κάνει... από τη μία θέλει να αγοράσει ένα πατίνι, αλλά από την άλλη δεν έχει τα χρήματα να αγοράσει αυτό που πραγματικά της αρέσει, Τι της προτείνεις;

**Εργαστήριο 5: Προϋπολογισμός:
Δραστηριότητα 1: Φύλλο εργασίας 5**

Όνομα: _____ Ημερομηνία: _____

Οδηγίες: Στο παρακάτω ημερολόγιο εξόδων κατάγραψε τα έξοδά σου για μια εβδομάδα. Τα έξοδά σου μπορεί να προέρχονται και από το χαρτζιλίκι σου και από τα χρήματα που ξοδεύουν για σένα οι γονείς σου π.χ. χρήματα από το χαρτζιλίκι σου που ξόδεψες για να πάρεις μια μπλούζα, ένα παιχνίδι αλλά και χρήματα που ξόδεψαν οι γονείς σου για σένα π.χ. μια καινούρια μπλούζα, ένα στιλό, ένα τετράδιο, τα χρήματα που πληρώνουν για το μάθημα της ξένης γλώσσας που παρακολουθείς, για το άθλημα στο οποίο συμμετέχεις, για το καθημερινό σου φαγητό στο σχολείο, για το πρωινό σου κλπ. Ζήτα από τους γονείς σου να σε βοηθήσουν. Συμπλήρωνέ το κάθε μέρα!

Εβδομαδιαίο Ημερολόγιο Εξόδων		
Ημέρα	Αντικείμενο	Ποσό (ευρώ)

Μπαίνοντας στην τάξη μετά το διάλειμμα, βρίσκεις μια γόμα και ένα μολύβι στο πάτωμα.

Τι αποφασίζεις να κάνεις και για ποιο λόγο;

Ο παππούς σου σου δίνει 5 ευρώ για να του πάρεις εφημερίδα από το περίπτερο. Έχεις ρέστα 2 ευρώ. **Τι θα τα κάνεις;**

Δάνεισες 2 ευρώ σε έναν φίλο σου, ο οποίος σου είπε ότι τα χρειαζόταν. Μετά από μερικές μέρες ο φίλος σου σου επιστρέφει τα χρήματα, αλλά μια εβδομάδα αργότερα σου τα ξαναζητά.

Τι σκέφτεσαι να κάνεις;

Μόλις έχεις βγει από την πόρτα του σχολείου, κάνεις μερικά βήματα και βλέπεις ένα μικρό παιδικό προρτοφολάκι. Το ανοίγεις και βλέπεις ότι μέσα υπάρχουν 10 ευρώ. **Τι θα κάνεις;**

Πηγαίνεις στο σινεμά με μια φίλη σου. Τα παιδιά κάτω των 8 χρονών πληρώνουν μισό εισιτήριο, δηλαδή 4 ευρώ. Εσύ γιόρτασες τα 8^α γενέθλιά σου πριν μερικές μέρες. **Τι θα κάνεις;**

Δάνεισες 1 ευρώ από το χαρτζιλίκι σου σε μια φίλη σου, η οποία είχε ξεχάσει τα χρήματά της στο σπίτι και δεν είχε χρήματα για να αγοράσει φαγητό από το κυλικείο στο διάλειμμα. Έχει περάσει σχεδόν 1 εβδομάδα και δεν στα έχει επιστρέψει.

Πώς νιώθεις και τι σκέφτεσαι να κάνεις;

**Εργαστήριο 6: Δανείζομαι - Επιστρέφω: Δραστηριότητα 1β:
Υποδειγματικό Υλικό**

Κάρτες μελέτης περίπτωσης προς εκτύπωση

Δάνεισες 10 ευρώ από το χαρτζιλίκι σου στη μαμά σου, η οποία δεν είχε ψιλά για να πάει στο περίπτερο. Έχουν περάσει 2 μέρες και δεν στα έχει επιστρέψει.

Πώς νιώθεις και τι σκέφτεσαι να κάνεις;

Πηγαίνεις με ένα φίλο σου στο πάρκο και αποφασίζετε να πάρετε χυμό από το περίπτερο. Ο φίλος σου, όμως, δεν έχει χρήματα, ενώ εσύ έχεις χρήματα που φτάνουν για να πάρεις 2 χυμούς.

Τι κάνεις και για ποιο λόγο;

Υποδειγματικές κάρτες προς συμπλήρωση για τη δημιουργία του επιτραπέζιου παιχνιδιού (θα χρειαστείτε συνολικά 10 κάρτες για κάθε ομάδα μαθητών). **Πρόταση:** Ζητήστε από κάθε ομάδα μαθητών να κόψει 10 χαρτόνια του χρώματος / των χρωμάτων που επιθυμούν ή απλό χαρτί Α4. Έτσι θα διακοσμήσουν οι ίδιοι τις κάρτες του παιχνιδιού.

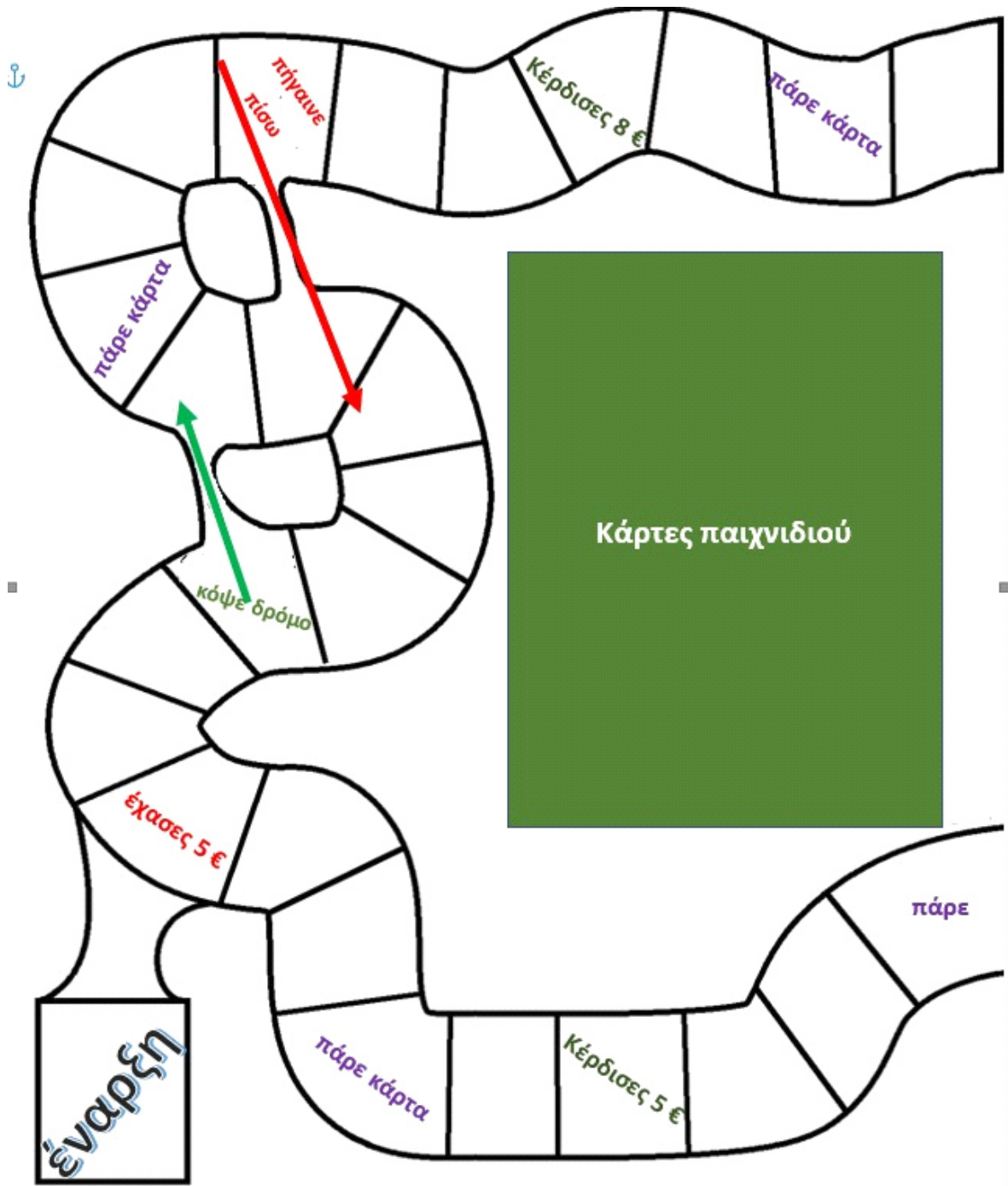
Κάρτα παιχνιδιού

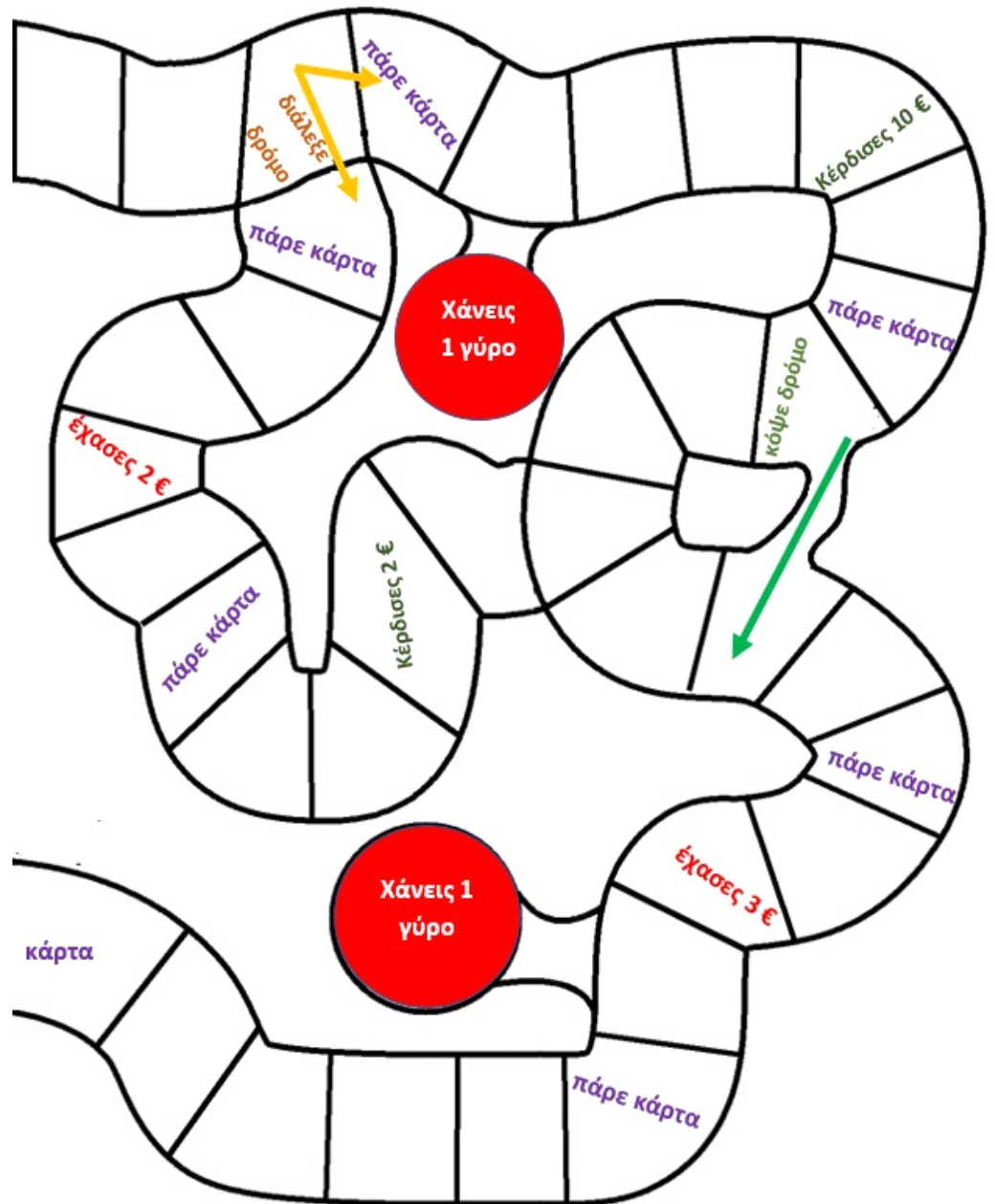
Κάρτα παιχνιδιού

Κάρτα παιχνιδιού

Κάρτα παιχνιδιού

**Εργαστήριο 7: Αξιολόγηση: Δραστηριότητα 1:
Υποδειγματικό Υλικό**








Ενδεικτικές δραστηριότητες για την περιγραφική αξιολόγηση

Αυτό – αξιολόγηση

Όνομα _____ Ημερομηνία: _____

Συμπληρώνεται από τον κάθε μαθητή για τον εαυτό του.

			
Θέμα εργαστηρίου	3 (πάρα πολύ)	2 (αρκετά)	1 (πολύ)
Κατάλαβα ότι υπάρχουν πολλοί και διαφορετικοί τρόποι πληρωμής, μπορώ να θυμηθώ τους περισσότερους και να τους χωρίσω σε δύο μεγάλες κατηγορίες.			
Έχω καταλάβει ποιες είναι οι πηγές του εισοδήματός μου (χαρτζιλίκι), δηλαδή ποιοι είναι οι άνθρωποι που μου δίνουν χρήματα και για ποιο λόγο.			
Έχω καταλάβει ότι κάποια πράγματα τα έχουμε ανάγκη για να επιβιώσουμε, ενώ άλλα τα επιθυμούμε και μπορώ να τα ξεχωρίζω.			
Έχω καταλάβει ότι όλοι οι άνθρωποι δεν έχουν τις ίδιες ανάγκες και επιθυμίες, αλλά όλοι πρέπει να ξοδεύουμε με σύνεση το εισόδημα μας (χαρτζιλίκι) και να μην το σπαταλάμε.			
Μπορώ να κάνω τον προϋπολογισμό του εισοδήματός μου και των εξόδων μου, ώστε να			

αγοράζω ό,τι χρειάζομαι χωρίς να σπαταλάω όλο μου το χαρτζιλίκι.			
Κατάλαβα ότι πρέπει να επιστρέφουμε πάντα ό,τι δανειζόμαστε είτε είναι αντικείμενα είτε είναι χρήματα.			
Σύνολο βαθμών που συγκέντρωσα:			





Ετερο- αξιολόγηση

Όνομα:

_____ Ημερομ

ηνία: _____

Συμπληρώνεται από τον μαθητή / τη μαθήτρια για
κάθε συμμαθητή/ συμμαθήτρια της ομάδας του.

				
Βαθμολογία	4	3	2	1
Συμμετοχή στην ομάδα	Το μέλος της ομάδας μου ήταν διαρκώς συγκεντρωμένος στις δραστηριότητες που έπρεπε να κάνουμε	Το μέλος της ομάδας μου ήταν κάποιες φορές συγκεντρωμένος στις δραστηριότητες που έπρεπε να κάνουμε	Το μέλος της ομάδας μου ήταν λίγες φορές συγκεντρωμένος στις δραστηριότητες που έπρεπε να κάνουμε	Το μέλος της ομάδας μου δεν ήταν ποτέ συγκεντρωμένος στις δραστηριότητες που έπρεπε να κάνουμε και προκάλούσε προβλήματα


Συνεργασία στην ομάδα	Το μέλος της ομάδας μου βοηθούσε πάντα στις εργασίες και πάντα σεβόταν τα υπόλοιπα μέλη.	Το μέλος ομάδας υπόλοιπα μέλη.	Το μέλος της ομάδας βοηθούσε λίγες φορές στις εργασίες και σεβόταν σπάνια τα υπόλοιπα μέλη.	Το μέλος της ομάδας μου δε βοηθούσε καθόλου στις εργασίες και δε σεβόταν ποτέ τα υπόλοιπα μέλη.
Όνομα μέλους το οποίο αξιολογώ : Σύνολο πόντων που συγκέντρωσε:				

Κλείδα παρατήρησης

Συμπληρώνεται από τον / την εκπαιδευτικό για τον μαθητή / τη μαθήτριά:

Εργαστήριο	Σ	Επίτευξη (v)
	κ	
	ο	
	π	
	ό ς	

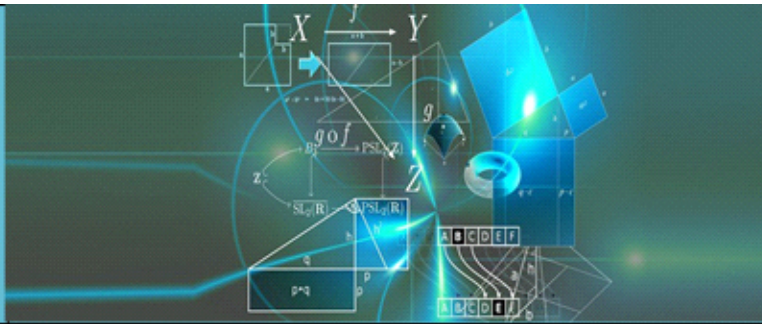
Εργαστήριο 1:	Αναγνωρίζει ότι υπάρχουν δύο διαφορετικές μέθοδοι πληρωμών και μπορεί να κατονομάσει τις περισσότερες από αυτές.	
Εργαστήριο 2:	Μπορεί να αναφέρει τις πηγές του εισοδήματός του /της, να δώσει παραδείγματα και να εκφράσει τη γνώμη του /της όσον αφορά τις διαφορετικές ανάγκες και επιθυμίες των ανθρώπων.	
Εργαστήριο 3:	Μπορεί να διακρίνει τη διαφορά των ρημάτων «έχω ανάγκη» και «χρειάζομαι», να αξιολογήσει και να ιεραρχήσει τις ανάγκες του / της.	
Εργαστήριο 4:	Μπορεί να ασκήσει κριτική ως προς τη διαχείριση των εξόδων, να αξιολογήσει και να ιεραρχήσει τις ανάγκες του /της και τις επιθυμίες του /της στις οποίες θα αποφασίσει να ξοδέψει το χαρτζιλίκι του/της.	
Εργαστήριο 5:	Μπορεί να διαμορφώσει τον προϋπολογισμό του εισοδήματος και των εξόδων του/της.	
Εργαστήριο 6:	Μπορεί να αξιολογήσει τις περιπτώσεις όπου πρέπει να επιστρέψει ό,τι έχει δανειστεί.	

	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ	
	<i>Portfolio</i>	
	<i>Μαθητή Μαθήτριας</i>	
Γράφω το όνομά μου		
Όνομα		
Επώνυμο		
Ζωγραφίζω τον εαυτό μου ή βάζω μια φωτογραφία μου		
Γράφω μια λέξη ή μια φράση που να με εκφράζει (motto)		
Τάξη/Τμήμα		
Ημερομηνία Έναρξης		
Ημερομηνία Λήξης		



Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης





Στοιχεία Σχεδίου Δράσης	Δημιουργώ και Καινοτομώ - Δημιουργική Σκέψη και Πρωτοβουλία : Χτίσε νέες ιδέες, δώσε νέες λύσεις
Τίτλος Σχεδίου Δράσης του τμήματος/τάξης μου	
Ο σημαντικότερος για μένα στόχος του Σχεδίου Δράσης της τάξης	
Τι καινούργιο έμαθα από την υλοποίηση αυτού του θεματικού κύκλου; (γνώσεις)	
Πώς τα κατάφερα (δεξιότητες)	
Ποια δεξιότητα ζωής με βοήθησε να τα καταφέρω;	
Ποια δεξιότητα μάθησης με βοήθησε να τα καταφέρω;	
Ποια δεξιότητα του νου με βοήθησε να τα καταφέρω;	
Ποια δεξιότητα τεχνολογίας, μηχανικής ή/και επιστήμης με βοήθησε να τα καταφέρω;	
Γιατί είναι σημαντικό αυτό που έκανα (στάσεις)	
Τι θα άλλαζα στην υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης ώστε να γίνει ακόμα καλύτερο;	
Από τα έργα μου θα επέλεγα να παρουσιάσω στην τάξη μου ...	

**Ε
Ρ
Ω
Τ
Η
Σ
Ε
Ι
Σ**

**Ε
Ρ
Ω
Τ
Η
Σ
Η**

1

Ο οικονομικός γραμματισμός αποτελεί την 7^η βασική ικανότητα σύμφωνα με τη Σύσταση του Συμβουλίου της Ευρώπης (2018).

- Σωστό
- Λάθος

ΕΡΩΤΗΣΗ 2

Βασικός στόχος του οικονομικού γραμματισμού είναι η γνωριμία με τα χρήματα (κέρματα και χαρτονομίσματα).

- Σωστό
- Λάθος

ΕΡΩΤΗΣΗ 3

Ποιο από τα παρακάτω θεωρείται ως προαπαιτούμενη γνώση των μαθητών/τριών και ΔΕΝ αποτελεί στόχο του εργαστηρίου.

- Έννοιες των ρημάτων «έχω ανάγκη» - «επιθυμώ»
- Γνωριμία με τα χρήματα

- Ξοδεύω με υπευθυνότητα
- Σχεδιάζω τον οικονομικό μου προϋπολογισμό

ΕΡΩΤΗΣΗ 4

Στα εργαστήρια οι μαθητές/τριες εργάζονται(επιλέγω όποιο ταιριάζει)

- Ατομικά
- Ομαδικά
- Στην ολομέλεια της τάξης
- Όλα τα παραπάνω

ΕΡΩΤΗΣΗ 5

Βασικός σκοπός του 1^{ου} εργαστηρίου είναι οι μαθητές/τριες να...

- γνωρίσουν τις διαφορετικές μεθόδους πληρωμής
- δημιουργήσουν ραβδόγραμμα για να συγκρίνουν τη συχνότητα χρήσης των διαφορετικών μεθόδων πληρωμής



Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



ΕΡΩΤΗΣΗ 6

Η δημιουργία εννοιολογικού χάρτη υπάρχει ως δραστηριότητα σε όλα τα εργαστήρια

- Σωστό
- Λάθος

ΕΡΩΤΗΣΗ 7

Συνολικά στο σύνολο αυτού του προγράμματος ο/η εκπαιδευτικός έχει στη διάθεσή του/της υποδειγματικό υλικό και φύλλα εργασίας μαθητών

- Σωστό
- Λάθος

ΕΡΩΤΗΣΗ 8

Η 1^η δραστηριότητα του 5^{ου} εργαστηρίου
προτείνεται να υλοποιηθεί ατομικά μέσα στηντάξη

- Σωστό
- Λάθος

ΕΡΩΤΗΣΗ 9

Το επιτραπέζιο παιχνίδι ...

- δημιουργείται σταδιακά κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων
- δημιουργείται στο 7^ο εργαστήριο

ΕΡΩΤΗΣΗ 10

Τα μόνο έγγραφα που προτείνεται να μπουν στο
portfolio του μαθητή/της μαθήτριας είναι αυτά
που βρίσκονται στις σελίδες 42-43

- Σωστό
- Λάθος